quomodo inde leonina fiet ſocietas, niſi alter ſimul omne lucrum captet? *l.* 29. §. 2. *ff. h.* Præterquam verò quod donationis causâ id fieri poſſit; pro æquitate talis pacti ſœpe militat ratio: quid enim ſi ſocius ſortem aſſecurans nullas operas præſtet, aſſecuratus autem ſolus naviget, ſolus peregrinetur, pericula ſubeat ſolus? *Laud. Stryck. in Uſ. modern. ff. h.* §. 20. 21.

Aſſentiendum tamen Gailio crederem, mutuum uſurarium latere, ubi ſors capitalis determinato certo lucro, quod juſtas uſuras excederet, à ſocio qui operam intulit, aſſecuraretur: ſicque famoſus trinus contractus naſceretur. *Diſſent. Zoeſius ad ff. h. N.* 25. 26. Aliud rurſus foret: ubi ſortis periculo non ſuſcepto ab eo, qui operam infert, certum lucrum alteri promitteretur, incertum verò quod ultra obveniret, operarum præmio cederet. *Vid. l.* 44. *l.* 25. §. 7. *ff. h.*

§. 6. In 3tiâ hypotheſi dum coita eſt ſocietas ex his partibus, quas unus ex ſociis vel tertiis arbitratus fuerit; arbitramentum naturæ ſocietatis adſtringitur habito reſpectu, utrum alter plus operæ, induſtriæ, gratiæ, pecuniæ intulerit: *l.* 80. *ff. h.* unde ubi ita pravum eſt, ut manifeſta ejus iniquitas appareat, patet læſis, licet non ultra dimidium, *Bachov. ad Treut. Vol.* 1. *Diſp.* 29. *Th.* 3. *lit. E.* recurſus ad arbitrium boni viri *l.* 6. *ff. h.* id eſt, ad judicem, qui aliàs in causâ fuiſſet ordinarius, non præcisè arbitratoris ſuperiorem, *Gail. l.* 1. *obſ.* 149. *N.* 3. intra 30 annos. *Id. obſ.* 150. *N.* 2. Quod, ſi arbitrator, antequàm arbitraretur, deceſſerit, nihil agi dicitur: *l.* 75. *ff. h.* quod tamen non ita in ſocietate ut in aliis contractibus, erit ſimpliciter admittendum; ſed tantùm re integrâ: poterit enim contingere ſub finem negotiationis arbitratorem mori, quo caſu ſocietas nulla dici nequit, ſed partes, ac ſi pactum adjectum non fuiſſet, obtinebunt. *Stryck. in Uſ. modern. ff. h.* § 6.

Sub finem adhuc commendanda eſt regula ex §. 3. *Inſt. h.* "illud expe„ditum eſt, ſi in unâ causâ pars fuerit expreſſa veluti in ſolo lucro, vel in „ſolo damno, in altero vero omiſſa, in eo quoque, quod prætermiſſum eſt, „eandem ſervari."

SECTIO VI.

Ex ſocietate ita rectè initâ acquiritur utrinque obligatio perſonalis ad varias præſtationes, quæ vel ex naturâ hujus contractûs, vel pacto ſunt determinatæ. Harum nomine tenentur, ut in conventionem deducta actu communicentur pro diverſo fine, cujus gratiâ contracta eſt ſocietas. *L.* 15. *ff. h.* in ſocietate omnium bonorum difficili rerum corporalium, quæ ab initio in

coeun-

coeuntium bonis ſunt, traditioni fictione legis ſuccurritur *l.* 1. §. 1. *l.* 2. *ff. h.* nominibus in ſuo ſtatu relictis, dum actiones invicem cedere debent. *L.* 3. *pr. ff. h.* non præcisè verbis vel inſtrumentis ſolennibus, ſufficiunt quoque facta ex quibus voluntas cedentis & acceptantis rite infertur, cum & ceſſio tacitè fiat *l.* 7. *C. de obl. & act.*

§. 2. Durante ſocietate quoque in medium conferendum eſt, quod ex causâ ſocietatis ad aliquem pervenit, *l.* 65. §. 15. *l.* 73, *l.* 74. *ff. h.* quoties ſocietatem non expedit ſolvere, *Bachov. ad Treut. Vol.* 1. *Diſp.* 27. *Th. ult. lit. D.* ita ut ex morâ debeantur uſuræ *l.* 60. *pr. ff. h.* Si invicem diſcordent, melior eſt conditio prohibentis, ne quid novi fiat *l.* 28. *ff. comm. divid.* dummodo id, quod prohibetur, naturali rei communis deſtinationi, aut primariæ ſocietatis intentioni non conveniat, *l.* 52. §. 13. *ff. h.* aut modò factum non ſit *d. l.* 28. *ff. comm. divid.* quæque ſpecialiter ſuſcepta ſunt, quisque præſtet *l.* 52. §. 11. *ff. h.* ubi inter cætera *DD.* torquet *l.* 69. *ff. h.* cujus mihi ſanior eſt explicatio ex vendito agi poſſe à ſociis ut epulas præſtet, pro ſocio ut lucrum communicetur: neque me offendit poſſe agi ex vendito: nam licet proprie dicendum eſſet ex emto; nil tamen vetat, quin dicatur ex vendito, reſpiciendo ſcilicet ipſum negotium.

§. 3. Finità ſocietate incumbit rationum redditio: *l.* 9. *ff. de edend.* quæ quidem tunc remitti poteſt, non tamen ab initio, ne dolo via pateat: ut verò fraternitatis officio, quæ ſocietati ineſt, *l.* 63. *pr. ff. h.* fiat ſatis; in levioribus exacta probatio non deſideratur, ſed verbis aut ſaltem jurijurando ſtandum eſt: *Leyſer. Medit. ad ff. Specim.* 184. *Medit.* 9. durante ſocietate regulariter non debetur, niſi uſus mercaturæ, vel pacta, hominumve conditio certa tempora faciendæ computationi præfixerint. *Stryck. in Uſ. Moder. ff. h.* §. 5. Ab hâc obligatione ſocios omnium bonorum eximit *Boehmer. ad ff. N.* 17. id tamen limitandum erit, ubi de communi quis deſumſit, quæ exinde non debebantur: *l.* 52. §. 18. *ff. h.* primariò habenda ratio damni & expenſarum.

§. 4. Damnum vel dedit ſocius, ejusque nomine obligatur non tantum ob dolum, ſed etiam ex verâ culpâ & magnâ negligentiâ: *l.* 52. §. 2. *ff. h.* quia tamen ſocii cauſam gerendi habent, & ſimul propria negligunt; *l.* 15. §. 16. *famil. hercif.* culpa & negligentia in concreto menſurantur, *l.* 72. *ff. h.* & ubi alias dolo, hic tantum culpæ levi in effectu æquiparantur. *L.* 108. §. 12. *ff. de legat.* 1. Quod ſi quædam negligenter ſocius egiſſet, in plerisque autem ſocietatem auxiſſet, compendium cum negligentiâ non compenſatur. *L.* 26. *ff. h.*

§. 5. Damnum ſiniſtræ fortunæ partibus invicem decreſcit. *L.* 52. §. 4. *ff. b.* Modò contigerit à tempore, quo jam res communes erant: *l.* 58. §. 1. *l.* 82. *ff. b.* neque enim lucrum prius commune cenſendum, niſi ſorte utrinque illatâ. *Leyſerus Medit. ad ff. Specim.* 184. *Medit.* 12. Res communicatæ ſint quoad ipſam proprietatem; ſi quoad uſum, ſors collata ſalva manet. *Bochmer. ad ff. N.* 9. Hinc gravior eſt quæſtio, ſi unus operam, alter pecuniam intulerit, an pecuniâ pereunte ſit damnum ſolius inferentis, an commune? ſicque è converſo an rebus proſperè geſtis pecunia ipſi ſit præcipua, & demum lucrum dividendum? pecuniæ dominium in caſu non communicari, ſicque inferenti domino perire *l.* 9. *C. de Pign. act.* teſtantur *Fachin. lib.* 2. *Controv. Cap.* 95. *Struv. exercit.* 22. §. 33. *Donell. in l.* 1. *C. b. N.* 3. aliique plurimi: id quod ubi de contrariâ mente non conſtat, in puncto juris verius crederem: commendant alii magis providè, reſpiciendum eſſe, quid verò ſimiliter actum ſit: ſi præſtantia operarum æquivaleat ſorti illatæ, tunc & operarum & pecuniæ dominium ex tacitâ contrahentium mente in unam quaſi maſſam conflatum, communi periculo perire; ſi verò operæ uſui tantùm pecuniæ correſpondeant, nec damnum pecuniæ, nec operarum commune fore. Itâ *Covarruv. lib.* 2. *variar. reſolut. Cap.* 2. *N.* 2. *Vinn.* 1. *Q.* 54. *in fin.*

Damnum quoque, quod quidem in rebus communibus non contigit, bene tamen ſocietatis occaſione, *l.* 52. §. 4. *ff. b.* quodque unus ex ſociis à ſocio damnificante obtinuit, id reliquis nihil conſequentibus in commune feret, ut exæquatio ſervetur. *L.* 63. §. 5. *ff. b.*

§. 6. Ulterius expenſarum, quas quisque ſocius de ſuis impendit, computanda eſt compenſatio: *l.* 38. §. 1. *ff. b.* non tantum hìc veniunt expenſæ, quæ in ipſam ſocietatem factæ, *l.* 52. §. 15. *ff. b.* ſed & quas propter ſocietatem facere debuit: *l.* 61. *ff. b.* modò actuale damnum in patrimonio ſenſerit, ſpem acquirendi perdidiſſe non ſufficit. *L.* 60. §. 1. *ff. b.* Computatis hìc pariter uſuris, ſi ſortè fænori ſumſit nummos, vel quas ex propriâ pecuniâ habere potuiſſet: *l.* 67. §. 2. *ff. b.* ſi in rei communis refectionem alter expenſas fecerit; reficientis præmio datur, ut uſuræ quatuor menſibus ſi velit ſint finitæ, dominiumque partis moroſæ ipſi quæratur: *l.* 52. §. 10. *ff. b. Sichard. b. C. in rubr. N.* 14. quas expenſas unus ex ſociis nequit reddere, ejus rata non exponentis ſed omnium oneri accedit: *l.* 67. *pr. ff. b.* demum quod unus ex die vel conditione ob cauſam ſocietatis debet, ut in eum tota ſolutio redundet, illicò deducendum non eſt, modò cautionibus interpoſitis ſecurus fiat. *L.* 27. *l.* 28. *l.* 38. *ff. b.* Tumque ejus lucri vel damni, quod apparet, partes juxta ſect. præced. conſtituendæ.

§. 7.

§. 7. Ad hasce præstationes personales competit actio *pro socio* utrinque directa & famosa, ut plurimum generalis & finita.

Dico utrinque directa & famosa. § 2. *Inst. de pœn temer. litig.* Cum sociorum obligatio non sit dispar, & utrobique de fide ruptâ, & dolo agatur: *Zoesius ad ff. h. N.* 37. quia tamen delicta tenent suum caput, successoribus infamia non irrogatur: ut plurimum generalis, cum sub finem societatis intentata præstationes omnes pro objecto habeat, imo licet plures societates inter eosdem sigillatim extitissent, hoc unum judicium sufficit: *l.* 52. §. 14. *ff. h.* si durante societate competit, particularis est: *Bachov. ad Treut. vol.* 1. *Disp.* 27. *th. fin. lit. B.* ùt plurimùm finita ex beneficio competentiæ sociorum quasi fraternitati indulto, ut in id tantum, quod facere possunt, tempore rei judicandæ, sint condemnandi: *l.* 63. *pr.* §. 6. *ff. h.* beneficium hoc personale est, inde nec hæredibus, nec fidejussoribus, nisi hi ut defensores judicium susceperint, *d. l.* 63. §. 1. 2. *ff. h.* neque ei, cujus jussu contractum, *d.* §. 2. dandum est: caret hoc beneficio qui per mendacium se socium negavit, *l.* 67. §. *fin. ff. h.* vel dolo fecit, quominus solidum præstare queat, bona erogando in fraudem actionis futuræ, non vero si acquirendi occasione non utatur. *L.* 68. §. 1. *ff. h.* Datur ad præstationes personales, sive ad id, quod ex ipso contractu debetur: ad rerum communium divisionem non competit, quia divisione dissolvitur societas: jam autem ex ipso contractu ad dissolvendum contractum non agimus, *Boehmer. de action. sect.* 2. *Cap.* 8. §. 120. sed hujus nomine comparata est actio communi dividundo *l.* 1. *ff. com. divid.* interim ubi communi dividundo actum est, supereſt actio pro socio, quæ & nominum rationem habet, licet adjudicationem non admittat: *l.* 43. *ff. h.* ut autem hoc minùs consequatur actor, quam ex prima actione est consecutus. *L.* 43. *cit.*

Concurrunt quoque cum hac actione actio furti, condictio furtiva: legis aquiliæ: quæ, quatenus ob unum factum ad diversa tendunt, eodem libello de praxi cumulari possunt. Si separatim actum est; una alteram non perimit: sicque actio furti non tollit actionem pro socio *l.* 45. *ff h.* illâ namque pœnam dupli vel quadrupli, hâc reparationem simplicem persequimur: quod si ad idem tendant, cumulatio fieri nequit, unâque intentatâ altera perimitur: sic ubi condictione furtivâ egero; cessabit actio pro socio in eâdem causâ: *l.* 47. *ff. h.* aliud foret, si ex diverso obligationis fonte jure prodita esset actio: sic actione legis aquiliæ non tollitur actio pro socio *l.* 48. *ff. h.* illa namque immediatè delictum, hæc contractum pro fonte obligationis agnoscit: & ideo succumbens in actione legis aquiliæ actionem pro socio nihilominus rectè fundare poterit: & vicissim.